

De blinde cabaretier **Vincent Bijlo** wordt langzaam doof. So *what?* 'Het regent, oké. Dan neem ik een paraplu mee.'

Het uur van de wolf
▶ NPO 2, 22.55-23.55 UUR

CABARETIER en columnist Vincent Bijlo is door een erfelijke aandoening vanaf zijn geboorte al blind. Zijn leven lang is zijn gehoor daarom zijn beeld geweest; aan echo's kan hij ongeveer horen waar hij zich in een ruimte bevindt en als kind raakte hij samen met zijn broer Marcel, die eveneens blind is, in vervoering van gewone geluiden zoals het geronk van treinen of het gebeuk van heipalen. De broers namen die geluiden op en hebben inmiddels hun hele database gedigitaliseerd, die ze samen nog wel eens 'terugkijken', zoals een fotoalbum. Dat Bijlo's gehoor vanwege diezelfde genetische aandoening nu sterk en onont-

Doof en blind voor slachtofferschap

Vincent Bijlo begeleidt zijn vrouw Mariska Reijmerink

koombaar achteruit gaat zou je dus tragisch kunnen noemen. Dat hij het zelf allerm minst zo ervaart, is vanavond te zien in de documentaire *Ik hoor alles*, die twee weken geleden op het Nederlands Film Festival in première ging.

Gehoorapparaten worden steeds slimmer. Waar ze vriendelijke stemmen vroeger, in Bijlo's eigen woorden, nog in 'Hitler-toespraken' veranderden, zijn ze tegenwoordig veel beter. Maar over een jaar of zes, zo krijgt Bijlo in de documen-

taire te horen van een arts, zal een gehoorapparaat niet meer volstaan en moet hij aan een cochleair implantaat, een soort versterkertje dat direct op de oorzenuw wordt aangesloten en dat een kaal, uitgekleed geluid geeft. Een treurig vooruit-

zicht? Bijlo ziet het liever als de garantie dat hij in ieder geval nooit helemaal doof zal worden.

Die berusting blijkt typerend voor Bijlo's levenshouding. Bij het radioprogramma *De Nieuws BV* zei hij onlangs dat hij televisiemakers weinig vertrouwt, omdat ze vaak op zoek zijn naar slachtofferschap. Bijlo vindt zichzelf juist totaal niet zielig en hoopt dat deze documentaire de huidige slachtoffercultuur een beetje kan doorbreken. Tegen *Trouw* zei hij: 'Het is net als met regen. Je kan ertegen foeteren, maar daarmee gaat de zon niet schijnen. Je moet dat soort zaken levendig benaderen. Het regent, oké. Dan neem ik een paraplu mee en deal ik met de omstandigheden.'

Regisseur Floris Alberse moest even wennen aan die instelling: 'Ik vroeg in het begin maar door over zijn afnemende gehoor, maar Vincent wilde er nauwelijks over praten. Wat ik aandacht geef, groeit, zei hij. Ik stuitte op

een muur en dat frustreerde me. Als ik geen antwoorden krijg, hoe kan ik dan een documentaire maken? Pas later ging ik inzien hoe Vincent zijn lot volledig, en bovendien met veel humor, lijkt te accepteren. Over dat spanningsveld gaat de film. Ik was in eerste instantie misschien zelf een beetje doof en blind en zocht naar een andere, verborgen kant. Maar bestaat die wel? Dat is aan de kijker.' In de film is extra aandacht aan geluid gegeven, zodat hij ook door blinden te 'bekijken' is. Alberse: 'Het is natuurlijk vreemd om een film, een audiovisueel medium, te maken over iemand die nooit iets gezien heeft en wiens gehoor ook nog afneemt. Wij hebben geprobeerd de kijker in Vincents beleving te laten kruipen door middel van haarscherpe omgevingsgeluiden en door geen achtergrondmuziek te gebruiken. Alleen Vincents eigen muziek zit erin.'

DAAN SCHNEIDER

film van de dag

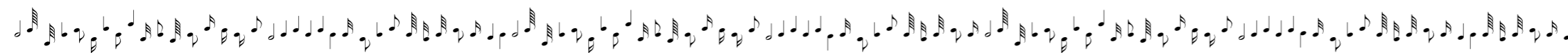
20.30-22.30 (NET 5) Horrible Bosses ★★★
USA 2011. Van Seth Gordon. Met oa Jason Bateman, Jason Sudeikis en Charlie Day. Kevin Spacey, Colin Farrell en Jennifer Aniston zijn de verschrikkelijke bazen uit de titel, vanwege onhebbelijkheden variërend van sadisme (Spacey en Farrell) tot ongewenste intimiteiten (Aniston). Werknemers Bateman, Sudeikis en Day zijn het zat en smeden een plan om elkaars bazen om te leggen. Vervelende bazen vermoorden is een onzalige opzet voor een komedie, maar deze film zit zo boordevol talent en schakelt zo snel tussen de minutieus uitgeschreven sketch-achtige scènes dat de toeschouwer geen moment de tijd krijgt om zich werkelijk te ergeren aan de sluimerende treurnis.

20.30-22.10 (RTL 7) Transporter 2 ★★★
USA/F 2005. Van Louis Leterrier. Met oa Jason Statham, Alessandro Gassman en Amber Valletta. Ex-geheim agent Frank Martin (Statham) werkt alleen nog voor het geld, tot hij als vriendendienst een tijdje als chauffeur en bodyguard voor de zoon van een hooggeplaatste narcoticabestrijder fungeert. Het joch wordt gekidnapt, en Martin moet in actie komen. Een aardige, maar wel erg lawaaiige actiesequel. Voorloper *The Transporter* was een vruchtbaar samenwerkingsverband van Franse koning van de actiefilm Luc Besson en Corey Yuen, getalenteerd regisseur uit Hong Kong. Dit tweede deel, weer van Besson maar nu met Leterrier (*The Incredible Hulk*) als regisseur, biedt nog meer explosies en stunts. *Transporter 3* verscheen in 2008.

23.10-1.20 (VERONICA) Death Sentence ★★★★★
USA 2007. Van James Wan. Met oa Kevin Bacon, Garrett Hedlund en John Goodman. Schrijver Brian Garfield schreef na *Death Wish* (1972) – magistraal verfilmd met Charles Bronson – een vervolg getiteld *Death Sentence*. Bronsons *Death Wish II* had er weinig mee van doen, maar in 2007 kwam Garfields *Death Sentence*-wreker dan eindelijk tot leven. De eer was aan Kevin Bacon, aangestuurd door *Saw*-regisseur James Wan. En Bacon bleek ijzersterk als de toegewijde echtgenoot en vader die na het verlies van een gezinslid wraak neemt op iedereen die ook maar iets van doen had met de tragedie. Geslaagd rauw en akelig.

20.30-23.10 (VERONICA) The Hurt Locker ★★★★★
USA 2008. Van Kathryn Bigelow. Met oa Jeremy Renner, Anthony Mackie en Brian Geraghty. De militairen van een explosievenopruimingsdienst in Irak krijgen een nieuwe collega. Staff Sgt. James (Renner) is erg goed in zijn vak, maar hij neemt veel risico's. Zijn collega's zweten intussen peentjes: ze hebben al heel wat collega's verloren aan in elkaar geknutselde bommen. Heel goede oorlogsfilm, zinderend spannend, realistisch en aangrijpend. Geweldig spel van de hele cast. De altijd interessante regisseur Bigelow verfilmd een messcherp scenario van Mark Boal, die een tijdlang meeliep met een vergelijkbaar team in Bagdad. Oscars voor onder andere film, regie en script.

23.30-1.30 (NDR) Bastard ★★★
D 2011. Van Carsten Unger. Met oa Martina Gedeck, Markus Krojer en Antonia Lingemann. Is boosaardigheid aangeboren of aangeleerd? In het Duitse *Bastard* lijkt het antwoord: aangeboren, met de boodschap dat de juiste opvoeding toch een hoop narigheid kan voorkomen. Jonge tieners Leon en Mathilda zijn wellicht niet meer te redden, afgestompt door gebroken beloften van liefdeloze opvoeders. Ze komen in het vizier van forensisch psycholoog Claudia nadat videobeelden van een opgesloten negenjarig jongetje opduiken. De jonge acteurs zijn overtuigend als manipulatieve opportunisten, hunkerend naar aandacht, waarbij Michael Haneke's meesterwerk *Funny Games* – over sadistische jeugd – opdoemt als onvermijdelijk voorland.

Sirenezang

De afgelopen veertig jaar verdween wereldwijd de helft van het zangvogelbestand. Het zal stil worden als we niet snel iets doen.

Singvögel in Not
▶ ARTE, 18.35-19.20 UUR

TJITJITJITJITJUTJUTJUTJUE-TJOETJUEWIE. Zo klinkt volgens het boekje met de intrigerende titel *Vogelzang in beeld* het zingen van de vink. De tju's staan iets lager afgedrukt dan de tji's, de tjoe's dalen nog wat verder, om met 'wie' weer hoog te eindigen. Een notenbalkje illustreert deze vinkenslag. Wie het nadoet, de variaties in toonhoogten 'con abbandono' (met overgave) volgend, zal merken

dat het echt een beetje lijkt op wat er vanuit de bomen te horen kan zijn. Misschien moeten we het op een dag op deze manier met vogelzang doen, vrezen we na het zien van *Singvögel in Not, Flugs in Ungewisse*. Lezen in een naslagwerk wat er klonk, zelf proberen iets van wat was tevoorschijn te halen. Met alleen onze stembanden, daar waar zangvogels ook nog over een vernuftig orgaan genaamd 'syrinx' beschikken, waardoor ze met zichzelf mee of door zichzelf heen kunnen kwinkeleren. Nu is het vrij stil buiten, na de maanden van het vocaal vech-

ten waarin er luidruchtig versierd en terrein afgebakend werd. De roodborst laat wel van zich horen, net als spreeuwen en soms een winterkoning, maar voor de vroege ochtendconcerten en het veelstemmig uitluiden van de dag moeten we eerst de herfst en winter door. Een goede oefening voor wat ons te wachten staat als we niet snel iets doen, zoveel maakt de tweedelige, rijkelijk met prachtzangers gevulde Arte-reportage duidelijk (vandaag en morgen te zien). Het bestand van de wereldwijd voorkomende ruim vijftuizend zangvogelsoorten blijkt de afgelopen veertig jaar gehal-

veerd. Dankzij, het zal eens niet, de mens. Want wij bouwen steeds meer land vol en zetten er lampen op waardoor trekvogels gedesoriënteerd raken.

Wij halen katten in huis die tijdens hun ommetjes verantwoordelijk zijn voor de slacht voor naar schatting 1,4 miljard gevederde vrienden per jaar. Wij bouwen torens met spiegelende ruiten waartegen zich honderden miljoenen exemplaren te pletter vliegen. Bovendien bejagen en eten we ze. Tijd voor een noodkreet. Zanglijster, kom d'r maar in. Tie ta tie ta tie ta.

ANGELA VAN DER ELST

De vlasvink of kneu